

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนทั่วไป การแข่งขันเพื่อความอยู่รอดของประเทศต่าง ๆ มีอัตราสูงขึ้นทุกขณะ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศจึงมิได้ขึ้นอยู่กับระบบทุน หรือทรัพยากรอีกต่อไป แต่ขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) จึงแสดงจุดเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลังการพัฒนาของประเทศในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541, หน้า 1) การศึกษานั้นเป็นภารกิจที่มีหลายจุดมุ่งหมาย เช่น เพื่อการสร้างคนไทยให้เป็นคนดี ให้เป็นคนมีวัฒนธรรม เป็นคนที่สามารถประกอบอาชีพและดำรงตนได้อย่างเหมาะสมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเกือบทุกด้านอย่างรวดเร็ว การศึกษาต้องรับภาระในการยกระดับความรู้ ความสามารถ และความคิด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานะทางสังคมของบุคคล เป็นเครื่องมือในการลดช่องว่างระหว่างชนชั้นและความแตกต่างทางสังคม มีบทบาทสร้างเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการประชาธิปไตยในวิถีชีวิต (ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2543, หน้า 181) และ สมศักดิ์ สีนธูระเวชญ์ (2541, หน้า 35) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้จะต้องเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยโดยให้ทุกคนมีความเสมอภาค และเท่าเทียมกันทางคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งตนเองได้ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณธรรมและศักดิ์ศรี พัฒนาดตนเอง และมีบทบาทร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

ด้านคุณภาพการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง และเป็นเรื่องที่นักการศึกษาทุกยุคทุกสมัยมีความตระหนักและห่วงใย พร้อมทั้งพยายามที่จะหาวิธีการคิดตามประเมินคุณภาพในระดับต่าง ๆ แต่ส่วนใหญ่การวัดคุณภาพการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ทั่วไป มักจะเน้นที่การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนว่าเป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่แต่อันที่จริงแล้ว

มิติทางคุณภาพทางการศึกษานั้นหมายถึงความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่เรียกว่าสอดคล้องกับความต้องการของชีวิตในปัจจุบันและอนาคตของผู้เรียน งานท้าทายของครูในปัจจุบันจึงไม่ใช่การหันกลับไปสู่มาตรฐานหลักสูตรและวิธีการสอนในอดีตกาลอันรุ่งโรจน์ เพราะชีวิตมิได้เดินถอยหลังหรือหวนไขว่อยู่กับวันวาน แต่เป็นการสร้างมาตรฐานและโครงการ เพื่อเตรียมนักเรียนออกไปสู่ชีวิตภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการจะทำเช่นนี้ได้ต้องอาศัยการพัฒนาวิชาชีพครู ครูซึ่งเป็นผู้ยกระดับปัญญาของมนุษย์ เป็นผู้ซึ่งทำให้สิ่งที่คำมีดสังสยกลับมีความสว่างและเห็นความจริงขึ้นมา ซึ่งนักการศึกษาส่วนใหญ่ ต่างก็มองเห็นคุณค่าของการศึกษามากยิ่งขึ้น ในอันที่จะช่วยให้ประเทศชาติหลุดพ้นจากปัญหาต่าง ๆ ก้าวตามทันและก้าวนำหน้าโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการที่เราจะทำเช่นนั้น ได้ก็จะต้องมีการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชน สำหรับศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาการศึกษาก็ต้องอาศัยโรงเรียนที่ดีและการจะมีโรงเรียนที่ดีได้ต้องมีครูที่ดีก่อน เพราะคุณภาพของครูก็คือมาตรฐานของโรงเรียน (กาญจนา คุณารักษ์, 2541, หน้า 56) และในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามาโดยตลอด แต่จากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของกรมวิชาการ ปี 2540 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 เป็นต้นว่าคะแนนเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์และฟิสิกส์ของนักเรียนชั้น ม. 6 มีค่าไม่ถึงร้อยละ 30 แสดงว่านักเรียนทำข้อสอบได้ไม่ถึง 1 ใน 3 ของข้อสอบทั้งหมด นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้วจริยธรรม คุณธรรม และความปลอดภัย ของร่างกายและจิตใจของเด็กไทยก็อยู่ในสถานะเสี่ยงเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่างของปัญหายาเสพติดที่กำลังแพร่ระบาดอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้ ส่วนด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น จากการศึกษาของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) เกี่ยวกับการทำข้อสอบวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของสมามคณานาชาติ เพื่อการประเมินผลทางการศึกษา พบว่า เด็กไทยทำคะแนนได้ดีสำหรับข้อสอบเลือกตอบที่ใช้ทักษะพื้นฐาน (เช่น การบวก ลบ คูณ หาร) หรือข้อสอบที่ใช้ความจำ แต่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาที่ต้องคิดวิเคราะห์หรือต้องเขียนคำตอบอธิบายยาว ๆ แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการคิดวิเคราะห์ และการเรียบเรียงความคิดออกมาเป็นคำพูดของเด็กไทย ในขณะที่ความสามารถดังกล่าว เป็นเรื่องที่ทำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 1-3)

จากที่กล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการศึกษาของไทยที่จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ หรือจริยธรรม คุณธรรม ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของไทย ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย และจากสาระบัญญัติใน พ.ร.บ. การศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดไว้ว่า หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สาระบัญญัติดังกล่าว เป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่และประชาชน ว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับการบริหารหรือดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่ต้องมีการดำเนินงานให้เป็นระบบครบวงจร โดยมีขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การประเมินผลเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีจุดอ่อนหรือปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การวางแผนและการดำเนินงานระยะต่อไปบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานที่เป็นกลาง เพราะจะทำให้เกิดกลไกในการตรวจสอบอย่างจริงจัง รวมทั้งกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาดังแต่ระดับชาติถึงหน่วยงานที่เล็กที่สุด คือสถานศึกษาและภายในห้องเรียนต้องมีการประเมินตนเอง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 75) และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, ภาคผนวก ก) โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษามี 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ และมาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย จากมาตรฐานการศึกษาทั้งหมดจะเป็นทิศทางให้สถานศึกษามีศักยภาพและมีความพร้อมที่ได้พัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกในระยะต่อไป แต่ในช่วง 5 ปีแรกหรือรอบแรกของการประเมิน ได้มีการคัดเลือกมาตรฐานมาเพียง 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ เพื่อใช้ในการประเมินภายนอก

จากบทบาเดิม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 50) ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาส่วนใหญ่มักจะจัดการศึกษาโดยไม่เน้นการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาบางแห่งอาจจะจัดการเรียนการสอนโดยไม่ค่อยมีการวางแผน บางแห่งอาจจะมีการ วางแผน แต่ไม่มีการตรวจสอบประเมินผล และไม่ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงเท่าที่ควร นอกจากนั้น ก็ยังเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยครูเป็นหลัก ในขณะที่ผู้บริหารไม่ได้เข้ามาช่วย จัดการและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกระบวนการประกันคุณภาพ รวมทั้งไม่ได้ให้บุคคลและองค์กร อื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเท่าที่ควร และจากการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาในช่วง ปลายปี 2541 ของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษาที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รับความร่วมมือจาก รศ.ดร.สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ ในการดำเนินการนั้น ปรากฏว่า จากสถานศึกษา 65 แห่ง มีสถานศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งมิได้มี การประเมินผลภายในและไม่ได้ใช้การประเมินผลภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา สำหรับสถานศึกษาที่ทำการ ประเมินผลภายในนั้น ส่วนใหญ่ประเมินผลตามมาตรฐานด้านปัจจัย มากกว่ามาตรฐานด้าน กระบวนการและด้านผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนมีการประเมินน้อยมาก สำหรับในด้านความพร้อมของบุคลากรนั้น ถึงแม้ว่าทัศนคติและแรงจูงใจในการประเมินผลภายใน อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยครูอาจารย์มากกว่าร้อยละ 95 ยินดีและเต็มใจที่จะเรียนรู้และดำเนินการ ในเรื่องนี้ แต่ผลจากการวิจัย พบว่า มีครูประมาณร้อยละ 31 ที่รู้สึกกังวลในการทำงานนี้ ส่วนความรู้ และทักษะในการประเมิน มีเพียงร้อยละ 53 ที่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านการประเมินร้อยละ 21 คิดว่าสามารถทำการประเมินผลภายในได้ ร้อยละ 11 คิดว่าสามารถสร้างเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูลได้ ร้อยละ 17 คิดว่ามีความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และร้อยละ 32 สามารถใช้ คอมพิวเตอร์ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 5) นอกจากนี้ วิชัย ตันศิริ (2539, หน้า 17) ได้กล่าวว่า ครูเป็นปัจจัยตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพ ของการเรียนรู้และคุณภาพของคน โดยการปฏิบัติงานของครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษาจะ เป็นผู้ที่มิมีบทบาทในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ประเมินตนเองในการจัดการเรียนการสอน และการทำงานที่มีการวางแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา และจุดมุ่งหมาย หลักการ หรือมาตรฐานการศึกษา ที่เน้น คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 49 ที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็น องค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัด

การศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลานี้ทางสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้เริ่มดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแล้ว ดังนั้นทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรีต่างก็ตื่นตัวและจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรคณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 เพื่อให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาตรวจสอบประเมินผลคุณภาพ

ดังนั้นจากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี จะได้ทราบผลการปฏิบัติงานที่แท้จริงของครูว่ามีความสำเร็จอยู่ในระดับใด และอะไรเป็นปัญหาหรือสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ประสบความสำเร็จน้อยในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยนำมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกใน 3 ด้าน จำนวน 14 มาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการเตรียมรองรับการประเมินภายนอกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีตำแหน่งต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน
5. เพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์ต่างกัน

6. เพื่อเปรียบเทียบผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

คำถามในการวิจัย

1. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี มีผลสำเร็จอยู่ในระดับใด
2. ปัญหาการปฏิบัติงานที่ทำให้ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี มีอะไรบ้าง
3. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีผลสำเร็จแตกต่างกันหรือไม่
4. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่อยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีผลสำเร็จแตกต่างกันหรือไม่
5. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีผลสำเร็จแตกต่างกันหรือไม่
6. การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีผลสำเร็จแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน
2. ข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน
3. ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน
4. ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาที่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการประถมศึกษา นำไปกระตุ้นได้ปรับปรุงพัฒนาตนเอง และเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองให้ดีขึ้น
2. ผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ข้าราชการครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชลบุรี ในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้พร้อมรับกับการประเมินคุณภาพภายนอก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา งานวิจัยมุ่งวิเคราะห์ผลสำเร็จการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดชลบุรี ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรกใน 3 ด้าน จำนวน 14 มาตรฐาน ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, หน้า 67-73) ดังนี้
 - 1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน
 - 1.1.1 มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
 - 1.1.2 มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
 - 1.1.3 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
 - 1.1.4 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 - 1.1.5 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
 - 1.1.6 มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
 - 1.1.7 มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา
 - 1.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ
 - 1.2.1 มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

1.2.2 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

1.2.3 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 มาตรฐานด้านปัจจัย

1.3.1 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

1.3.2 มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3.3 มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ

1.3.4 มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2544 จำแนกเป็น ผู้บริหาร โรงเรียนจำนวน 292 คน และครูผู้สอนจำนวน 3,480 คน รวมทั้งสิ้น 3,772 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น

3.1.1 ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น

3.1.1.1 ครูผู้สอน

3.1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

3.1.2.1 ขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)

3.1.2.2 ขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)

3.1.2.3 ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

3.1.3 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน แบ่งออกเป็น

3.1.3.1 ประสบการณ์น้อย (น้อยกว่า 19 ปี)

3.1.3.2 ประสบการณ์มาก (ตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป)

3.1.4 วุฒิการศึกษาสูงสุด แบ่งออกเป็น

3.1.4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี

3.1.4.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน โดยมีจำนวน 14 มาตรฐาน ดังนี้

3.2.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน

3.2.1.1 มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

3.2.1.2 มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
วิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

3.2.1.3 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

3.2.1.4 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการ
เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.2.1.5 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถ
ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

3.2.1.6 มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

3.2.1.7 มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ
ดนตรี และกีฬา

3.2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ

3.2.2.1 มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้างและการ
บริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

3.2.2.2 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือ
กับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

3.2.2.3 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน
โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2.3 มาตรฐานด้านปัจจัย

3.2.3.1 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหาร
จัดการ

3.2.3.2 มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมี
ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2.3.3 มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

3.2.3.4 มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษามาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1. มาตรฐานด้านผู้เรียน 2. มาตรฐานด้านกระบวนการ 3. มาตรฐานด้านปัจจัย จำนวน 14 มาตรฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย และนำตัวแปรตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และวุฒิการศึกษา มาเป็นตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพ

1. ตำแหน่ง แบ่งออกเป็น

1.1 ครูผู้สอน

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

2. ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น

3 ขนาด คือ

2.1 ขนาดเล็ก (มีนักเรียน ไม่เกิน 120 คน)

2.2 ขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน)

2.3 ขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

3.1 ประสบการณ์น้อย (น้อยกว่า 19 ปี)

3.2 ประสบการณ์มาก (ตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป)

4. วุฒิการศึกษาสูงสุด แบ่งออกเป็น

4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี

4.2 สูงกว่าปริญญาตรี

ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน

1.1 มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

1.2 มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

1.3 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

1.4 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.5 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

1.6 มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

1.7 มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

2. มาตรฐานด้านกระบวนการ

2.1 มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

2.2 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธและความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

2.3 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. มาตรฐานด้านปัจจัย

3.1 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

3.2 มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

3.4 มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่นมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

2. การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง ผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครู ตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินภายนอกใน 3 ด้าน จำนวน 14 มาตรฐาน ดังนี้

3.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง การเน้นพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุขจำนวน 7 มาตรฐาน ดังนี้

3.1.1 มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง การที่ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นของแต่ละศาสนา มีความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อส่วนร่วมและประหยัด

3.1.2 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้เรียนสามารถจำแนกประเภทข้อมูล เปรียบเทียบและมีความคิดรวบยอด สามารถประเมินค่าความเชื่อถือของข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูก-ผิด ระบุสาเหตุ-ผล ค้นหาคำตอบ เลือกวิธีและมีปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติมีความถูกต้องเหมาะสมและมีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์และกำหนดเป้าหมายได้

3.1.3 มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มประสบการณ์ หรือกลุ่มวิชา หรือหมวดวิชาที่สำคัญไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ และมีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสาร

3.1.4 มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นสนใจการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล รักการอ่าน สามารถใช้ห้องสมุด แหล่งความรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาและสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง

3.1.5 มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต หมายถึง ผู้เรียนสามารถทำงานตามลำดับขั้นตอนและผลงานมีประสิทธิภาพ ขยัน อดทน ละเอียดรอบรอบในการทำงาน พัฒนางาน สามารถทำงานอย่างมีความสุขและภูมิใจในผลงานของตนเอง สามารถทำงานเป็นทีม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

3.1.6 มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี หมายถึง ผู้เรียนมีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน ร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา

3.1.7 มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา หมายถึง ผู้เรียนมีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

3.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ หมายถึง การเน้นในด้านกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีจำนวน 3 มาตรฐาน ดังนี้

3.2.1 มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร / โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดองค์กรหรือโครงสร้างการบริหารชัดเจน มีปรัชญา แผนพัฒนา หรือธรรมนูญสถานศึกษา แผนการดำเนินงานของสถานศึกษาและตัวชี้วัดความสำเร็จ มีการปฏิบัติตามแผน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วนถูกต้อง ตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน มีการบันทึกและรายงานผลการประเมิน และมีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

3.2.2 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา และ

ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาต่อชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

3.2.3 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายเหมาะสมกับธรรมชาติและสนองความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรม เพื่อฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

3.3 มาตรฐานด้านปัจจัย หมายถึง การกำหนดคุณลักษณะหรือสภาพความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่ และชุมชน จำนวน 4 มาตรฐาน ดังนี้

3.3.1 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ หมายถึง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง และผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตย

3.3.2 มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ครูรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนการสอน พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.3.3 มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ หรือความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ หมายถึง ครูมีความถนัดหรือความเชี่ยวชาญตรงกับงานที่ปฏิบัติ มีจำนวนครูตามเกณฑ์

3.3.4 มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หมายถึง สถานศึกษามีหลักสูตรและเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น และมีการสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

4. ข้าราชการครู หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2544
5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2544
6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งตามเกณฑ์จำนวนนักเรียน ออกเป็น 3 ขนาด คือ
 - 6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน
 - 6.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน
 - 6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป
7. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน หมายถึง ประสบการณ์ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง ข้าราชการครูนับตั้งแต่วันบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 511 คน ได้ค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงาน 19 ปี
 - 7.1 ประสบการณ์น้อย หมายถึง ครูที่ปฏิบัติราชการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 19 ปี
 - 7.2 ประสบการณ์มาก หมายถึง ครูที่ปฏิบัติราชการที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 19 ปีขึ้นไป
8. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ซึ่งแบ่งเป็น
 - 8.1 วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี หมายถึง ข้าราชการครูที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี
 - 8.2 วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง ข้าราชการครูที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี